

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BA 16/3-43 8700

Frit Danmark

Nr. 11

Udgivet af en Kreds af Danske

Marts 1943

Den sympatiske Hr. Best!

Det var med bange Anelser, det danske Folk i Oktober saa Dr. Best efterfølge Benthe-Fink som Hitlers »Befuld-mægtigede«. Man vidste, at han havde været Blodhunden Heydrichs højre Haand, og at han havde deltaget i den berygtede Forvaltning af det besatte Frankrig. Hans Ankomst faldt sammen med Udnævnelser af en aabenlys tysk Lydregering herhjemme. Man kunde altsaa vente sig det værste — og saa har Tiden vist, at »Bæstet« er en elskværdig og smidig Mand, der fuldtud forstaar Danmarks Vanskeligheder og ser det som sin fornemste Op-gave at hjælpe os gennem de svære Tider! Saaledes er ihvertfald den Positur, hvori han ynder at præsentere sig for Landets Befolkning. Det er bl. a. sket ved to Møder i Februar, dels i Dansk-Tysk Forening i Aarhus, dels ved en Middag, han gav for danske Chefredaktører.

Sabotagen og den illegale Pressevirksomhed her i Landet — sagde Best — skal man ikke lægge Vægt paa. (Han er bedre vant fra Frankrig — men vil snart komme paa andre Tanker!) Den er ikke Udtryk for Stemningen i Folket. Den legale Presse er yderst tilfredsstillende i sin Holdning, dens Tone er der intet af indvende imod. (Paa dette Punkt af Taler har Hr. Eskelund sikkert rettet sig bæret i Stolen! Men hvordan har Redaktørerne følt sig tilpas?)

Endvidere ndtalte Best, at han saa godt forstod, at Danskerne foretrak en demokratisk Forfatning, men lige saa naturligt er det, at Tyskland maa indrette sig paa anden Maade. Og naar man fra tysk Side lægger en saadan Forstaaelse for Dagen, saa forventer man ogsaa, at Danmark viser Forstaaelse for Tyskland.

Stadig affabelt smilende fortsatte Best med at omtale »Tillidskrisen« i September — den skyldtes ikke nogen bestemt Artikel, endsiges noget bestemt Telegram(!).

men de »almindelige Forhold i bred Forstand«.

Saa svævende udtalte han sig i Stedet for at sige rent ud, at da Nazisterne havde faaet deres Vilje — Regeringen Scavenius — havde de fuld Tillid til, at Danmarks officielle Ledere vilde støtte deres Krig af al Magt.

Endelig gav Best en Prøve paa tysk Takt, idet han sluttede med at sige, at det bedste Bevis for, hvor idylliske Forholdene nu er, ligger i, at han er blevet modtaget af Kronprinsen og Dronningen. Han ved, at han kan tillade sig denne Fortolkning af Visitten, fordi det danske Kongehus er afskaaret fra at give offentlig Udtryk for en afvigende Opfattelse af den formelle Modtagelse af det nazistiske Riges Befuld-mægtigede.

Men altsaa, saa sympatiske, saa elskværdige, saa »forstaaende« er de Toner, han anslaar. Men vi, der kender hans teoretiske Opfattelse af Storrummets Forvaltning (gengivet i FRIT DANMARK's Decemhernummer), lader os ikke forlokke. Han inddeler de undertrykte Lande i fire Kategorier, der skal behandles med forskellig Grad af Brutalitet. Danmark falder aabenbart ind under »Forbunds-kategorien«, der omfatter de Lande, som skal styres, uden at de selv mærker det. Den tyske Diplomat skal her blot sørge for, at »Førerfolket« faar sin Vilje ved Hjælp af den lokale Forbundsregering.

Hr. Best kunde ikke komme til at overføre sine Teorier til Praksis et heldigere Sted end i et Land, hvis Regeringschef er fuldt ud af samme Opfattelse, som han selv. Underkastelsens Fuldbyrkelse i Forstaaelsens Tegn har til Stadighed været Scavenius' Linie, og naar de to Herrer nu lader sig fotografere i hjerteligt Samvær, skabes der i hvert Fald et Billede af deres gensidige Forstaaelse.

Da den totale Civil-Mobilisering af de

undertrykte Lande til Fordel for Nazisternes Krig blev proklameret for et Par Uger siden, lod man fra tysk Side forstaa, at man ikke vilde anvende Magtmidler overfor Danmark. Denne Særstilling gav man os i tryk Forvisning om, at Best-Scavenius-Taktikken skulde vise sig klogest i Danmark.

Men vi danske ved, at de to Herrers fælles Styre har ført til stigende Retsusikkerhed, stigende Udnyttelse af den danske Industri og stigende Plyndring af Landet for Levnedsmidler. Ikke en affabel Maske, men disse nøgne Kendsgeringer er afgørende for vor Bedømmelse af »den sympatiske Hr. Best«.

Et Ord om Rettens Vogtere

I en Kreds af paalidelige Danske — næsten alle Aandsarbejdere — udtalte forleden en ældre Mand med Erfaring i Ind- og Udlandets offentlige Liv:

— Egentlig kan jeg ikke sige, at Fler-tallet af vore Landsmænd har skuffet mig ved deres Holdning under det tyske Overherredømme siden 9. April 1940. Jeg tror ikke, Antallet af Overløbere, Chanceryttere og Forrædere har været større blandt os end i noget andet europæisk Folk, hvis Kaar mere eller mindre kan sammenlignes med vore.

Misforstaa mig ikke: Tallet paa foragtelige Personer har ogsaa i Danmark været altfor højt — men, mener jeg, altsaa ikke *relativt* højere end andre Steder.

Ser jeg mig om blandt de Personer, som før 9. April 1940 dannede min Bekendtskabskreds, saa finder jeg hinsides det afgørende Skel kun een Gruppe Medborgere, hvis Holdning og Handlemaade i egentlig Forstand har voldt mig Overraskelse, Skuffelse og Sorg: Retsplejens Embedsmænd, først og fremmest Dommerne.

At en og anden Universitetslærer, som allerede før den skelsættende Dag nærrede nazistiske eller tilsvarende Anskuelser, ikke har kunnet indse, at hans Værdighed som dansk Mand bød ham at tie, fra samme Stund disse Anskuelser her i Landet blev forkyndt under fremmede Vaabens Tvang — det er sørgeligt, men ikke overraskende.

At f. Eks. ved Stiftelsen af Dansk-Tysk Selskab, smaavidenskabelige og halvlitterære Personligheder kom halsende for at figurere og hugge en og anden Almisse eller at redde sig af Glemslen — det er jammerligt, men kan ikke have skuffet noget Menneske.

At en halv eller maaske en hel Snes Presse-mænd, Forfattere og andre Publi-cister, der før 9. April var kendte som Sejlere, hvis Baad blev lagt op i hvilken-somhelst Vind, der kunde bære frem, og som derfor aldrig var kommet nogen Vegne — at *de* skyndte sig ind under, hvad *de* troede var tysk Medbør, det er usselt, men overensstemmende med alle Tings Logik.

At Folk, der inden Skæbnedagen havde gjort en Profession af at optræde som Forsvarere af Ordets Frihed, straks den næste Dag lod sig leje som fremmed Vaabenmagts Hjælpere til Kværkning af Landsmænd — det er ækelt, men vi, der kendte disse Individier, maatte være forberedte paa, at de vilde være blandt de første, som fandt sig tilrette i en eller anden tysk Rendesten.

At endelig overfladiske, smaatkørende og letsindige Personer, som aldrig før 9. April har tænkt en selvstændig Tanke, ikke de følgende Dage kunde modstaa at iføre sig tysk Kasket og Slængkappe à la Nyt-Europa — det er en Foreteelse, hvis komiske Træk kan være forfriskende, og hvis Tragik er uholdelig.

Men vor Dommerstand, som gennem skiftende politiske Regimer, trods enkelte (i Virkeligheden uundgaaelige) Uheld havde bevaret Folkets Agtelse og Tillid — at den nu saa ofte og iøjnefaldende har sviglet, det er min dybe Skuffelse og Sorg.

Bag lukkede Døre falder Domme, som krænker, reittere: oprører dansk [Rets] bevidsthed. Loven ikke blot vrides o

drejes, men den brydes for i fremmede Herrers Tjeneste straffende at ramme danske Borgere. Retspleje-Principer, der nys hævdedes som tilkæmpede Helligdomme, trædes under Fødder og fejtes i Skarnet. Rets-sikkerheden, denne de ordnede Samfunds Grundpille, er styrtet omkuld. Overalt i Folket breder sig Mistro og Utryghed. Ikke alene har vi — Læg og Lærd — tabt Tilliden til vore Dommere; men der findes blandt dem Mænd, vi foragter.

Tusinder og Tusinder Danske (og sandelig ikke de ringeste) spørger, om det virkelig var uundgaaeligt, at vor Dommerstand skulde lide saa dyb Skade?

Maaske kunde vi have baaret den Skam og Sorg, at oppe paa Retsplejens øverste Top havde Højesterets Præsident, A. D. Jørgensens Son, paataget sig Rollen som Fremmedherredømmets Lovfortolker og Haandlanger. Vi kunde, siger jeg, skamfuldt sorgende have baaret dette Slag — men paa eet Vilkaar: At Flertallet af Højesterets Dommere havde tilkendegivet, at under et saadant Forsæde var de ikke sindede at pleje Ret.

Men ingen dansk Højesteretsdommer har reddet sin Domstol og sin egen Ære. I den ene politiske eller bedre: nationale Sag efter den anden deler som før 9 April Højesteret sig i et Mindretal og et Flertal for Fremme af Tyskernes Ærinde, idet Mindretallet blot dukker Hovederne og søger at gemme sig.

Eksemplet smitter nedefter. Byret og Landsret, hvor indtil for ikke længe siden modstandsdygtig Uafhængighed kunde gøre sig gældende (f. Eks. i »Kamptegn«s Sagerne), vakler og viger for det tyske Tryk, fordi de ved, at Højesteret vil skærpe Dommene over hæderlige danske Mænd og Kvinder, og *kan* dette ikke ske, saa vil Højesteret i hvert Fald forhale eller undertrykke den offentlige Procedure og nedsætte Straffen over Tyskernes Lejesvende.

Alle ved vi, hvad Dommerne i Norge, i Belgien og i Holland har ydet for at værne Borgernes Ret og deres Stands Ære.

At ikke *en eneste* dansk Dommer har nægtet at være de fremmede Bajonetter følgagtig, at ingen af dem har haft Mod og Vilje til at stille sig ved Landsmænds

Side i Kampen mod fremmed Uret, men at de tyst er lusket fra Ansvar for Ret og Ære — det er i mine Øjne Tidens dybeste Skam, Sorg og Skuffelse.

Tro mig, langt ind i Fremtiden vil den danske Dommerstand komme til at lide under Mindet om de Ulykkeaar, da den svigtede Folkets Tillid.«

— — —

Ja, saaledes faldt Ordene. Og FRIT DANMARK bringer dem videre, fordi de klart afslører den Bitterhed, hvormed de bedste af Landets Sønner har følt deres grundfæstede Tillid til Embedsstandens Danskhed briste som Illusioner. Vi kan kun tilføje, at utvivlsomt mange af Landets Dommere handler, som de gør, under stor Tvivlraadighed og i et Forsøg paa at afbøde de værste Følger af Retsløsheden. Og enkelte Domme — afsagt i Provinsen — viser ansvarsbevidste Mænd, som ikke lader sig deres Uafhængighed afdisputere. Men disse faa kan ikke hindre, at *Standens* Holdning bedømmes, som det ovenfor har fundet Udtryk.

ET SVAR TIL SCAVENIUS OG THUNE JACOBSEN

Den 17. Februar 1943 afsagde Aarhus Kriminalret Domme over følgende Personer for Fremstilling og Udbredelse af FRIT DANMARK i Aarhus: Kontorassistent *Viggo Emil Hansen*, Aarhus idømmes 5 Mdrs. Fængsel; Forsikringsrepræsentant *Emanuel Juul Poulsen*, Randers, 60 Dages Hæfte; cand. mag. *Niels Aage Anton Nielsen*, Aarhus, 3 Mdrs. Fængsel; *Frank Edv. Pedersen*, Aarhus, 4 Mdrs. Fængsel. Fire andre tiltalte blev frifundet.

I Præmisserne til Dommene fastslaaes det udtrykkeligt, at Bladet *ikke* er kommunistisk. Det hedder bl. a.: »Efter det øvrige Indhold af de Eksemplarer af FRIT DANMARK, som er fremskaffet, saavel forskellige Enkeltheder som hele Bladets Tendens, maa det anses for tilstrækkeligt godtgjort, at de Eksemplarer, som de to tiltalte har fremstillet, indeholdt forskellige Meddelelser, som er egnet til at skade Landets Interesser i Forhold til Udlandet. Derimod findes Indholdet *ikke* i sig selv at kunne karakteri-

seres som kommunistisk. De fremskaffede Eksemplarer af Bladet fremtræder ikke som udgivet af nogen kommunistisk Organisation, og der er ikke for Retten fremsat andre Oplysninger, der kan bevirke, at Bladet maa betegnes som kommunistisk.»

»I sit Anklageskrift havde Statsadvokaten betegnet Bladet som kommunistisk uden at dokumentere dette.« — tilføjer en Aarhus-Avis.

Nej, Thune Jacobsen og hans Følgesvende i Advokaturerne er forlængst holdt op at paaberaabe sig Dokumentation i deres Procedurer; men det er desværre endnu kun faa Medlemmer af vor Dommerstand, der vover at afsløre dette Brud paa Retsplejens hellige Principper.

Til Fredericia ankom fornylig en Del tyske Soldater direkte fra Østfronten. Det blev ikke noget behageligt Møde for Byens Borgere, idet Tyskerne hensynsløst stjal fra Købestævnebygningen, fra Budcykler og Varevogne, der henstod paa Gaden. Ja, nogle af dem brød endog ind i en Banevogn og stjal Æg, som de spiste raa paa Stedet.

*

LIDET OPFINDSOMT

Den illegale Presse er blevet forøget med endnu et Blad. Det kalder sig »Det nye Frit Danmark«. I Indledningsartiklen forklarer man, at Grunden til dette nærgaaende Plagiat er, at man troede, vor Redaktion var fængslet, hvorfor man vilde føre vort Arbejde videre og mente bedst at understrege »den aandelige Forbindelse« ved at benytte vort Navn. Vi skal ikke spille mange Ord paa den Sag. Jo flere illegale Blade, des bedre. Dog vil vi gerne have Lov til at sige, at vi er ubeskedne nok til at betragte det som en Lykke for den nationale Frihedskamp, at det bliver os og ikke vore selvbestaltede »Arvtagere«, der skal føre FRIT DANMARK videre. Og skal vi være helt ærlige, synes vi, at lidt større Opfindsomhed, ogsaa med Hensyn til Bladets Navn, ikke vilde have skæmmet den ellers prisværdige Indsats.

Vi har erklæret det tidligere overfor Justitsministeren og skal gerne gøre det igen overfor hvem, der nu eller i Fremtiden maatte føle sig kaldede til selvbestaltet at tage vort Arbejde op: FRIT DANMARK lader sig ikke slaa ud. Vi er her, og vi bliver her.

Til Kamp mod Stikkerne

Som Forholdene er i Danmark for Øjeblikket, er det umuligt for Gestapo at komme til Bunds i alle de underjordiske Grupper, der paa forskellig Vis modarbejder Tyskerne. Det danske Politi gør, hvad det kan for at indkredse Undergrundsarbejdet, men heller ikke det har særlig Succes. Engang imellem lykkes det dog Politiet, at faa fat i visse Personer, og saa viser det sig i 95 pCt. af Tilfældene, at det er Stikkere, som har angivet de paa-gældende.

Gestapo benytter sig i udstrakt Grad af disse Parasitter, der for Penge er villige til hvadsomhelst. Det var Stikkere, der

stod bag Mordet paa Rottbøll. Det var Stikkere, der angav Aksel Larsen, og det var Stikkere, der foranledigede Arrestationerne af »De Frie Danske«.

Som seneste Eksempel paa Stikkervirksomhed kan nævnes følgende: i sidste Uge af Januar blev 5 Mand anholdt under ganske særlige Omstændigheder; to tyske Statsborgere, Gilde og Schock Meyer hed de, som i en halv Snes Aar havde haft Arbejde her i Landet, blev indkaldt til tysk Militærtjeneste. En Mand, de kendte under Navnet Hansen — vistnok den nedenfor nævnte Diehl — opfordrede dem til at flygte til Sverige og tilbød formedelst

2500 Kr. pro persona at skaffe dem en Baad. Sammen med dem skulde 3 unge danskere, Ernst Petersen, Svend Valdemar Petersen og Aage Lidegaard, afrejse. De var eftersøgt af Politiet for formødet Medvirken ved „De Frie Danske“.

Stikkeren Hansen angav de Mennesker, der havde forladt sig paa hans Bistand, og alle fem blev arresteret i Rutebilen paa Vej til den Baad, som aldrig havde eksisteret.

Her er Navnene paa nogle af de Stikkere, vi kender, og som vi altsaa er i Stand til i særlig Grad at advare imod:

stud. med. Fritz Køppe, Svanholmsvej 6 A, Eva 5402.

stud. jur. Poul Madsen. H. C. Ørstedesvej 16.

Redaktør, cand. pollt. Henning Dalsgaard, Vester Søgade 72, Palæ 1818.

Leo Bjørn Aagaard, Dronningensgade 51.

Fotograf Hans Michael Diehl, Torbenfeldtsvej 1 B, Bella 4263 v.

Assistent Arvid Waltenstrøm, Østre Pennehavevej 1, Rungsted, Tlf. 462.

Karl Winther, tidligere Spaniensfrivillig, (Han boede i sin Tid Gl. Køgevej, men er efter Angivelsen af Aksel Larsen vistnok i Skræk forduftet sydpaa).

Til Belysning af disse noble Herrer kan vi i Dag oplyse: stud. med. Køppe er Student fra 1930. Efter at have studeret Medicin 5-6 Aar blev han dømt for Fosterfordrivelse med Relegering fra Universitetet som Følge, han oprettede derefter et „Laboratorium“, bl. a. for Paavisning af Svangerskab. Man husker sikkert Affæren: Sagkyndige karakteriserede hans Metode som Svindel. Derefter udvikledes

han i nogle mere end tvivlsomme Affærer af „medicinsk“ Art, og fra 1940 supplerede han Forretningen med Stikkervirksomhed for Gestapo. Forbløffende nok har Konsistorium ophævet hans Relegation, og ved Semestrets Begyndelse i Februar saa man ham paa Eksamensholdet til medicinsk Embedseksamens 2. Del A. Efter nogle sleske Forsøg paa at skabe Kontakt har han været henvist til at pleje Selskab med Holdets eneste Nazist, stud. med. Cecil Villaume. Det er ham velundt. Hvad der har bevæget Konsistorium til at ophæve Relegeringen af en Mand med et saadant Generalieblad, er ubegribeligt. Men det er et stort Spørgsmaal, hvorlænge Studenterne vil finde sig i hans Nærværelse.

Redaktør Dalsgaard er den Mand, der i Radioen med korte Mellemrum oplæser Tyskernes forskellige Fantasiberetninger om den Røde Hærs Nederlag og de elendige Forhold i Sovjetunionen. Han er let genkendelig paa Gaden, da han vist er den eneste her i Landet, der endnu kører i Bil med engelske Nummerplader: en brun Ford V-8. Den ene Rude næsten kronisk itu.

Leo Bjørn Aagaard har sat sig det som Maal at skabe en storstilet Stikkerorganisation. Han antager i stor Udstrækning Folk, som formedelst en god Løn anbringes i forskellige Virksomheder for at aflytte uforsigtige Udtalelser. Ønsker man at træffe ham, skal man ikke søge hans Navn paa Døren, men derimod Rydberg, som er Navnet paa den Kvinde han lever sammen med.

Hr. Waltenstrøm er ansat i Stadens ningsdirektorat paa Christiansborg — han da tør indfinde sig der. Han har nogle bevægede Dage paa det sidste Politiken kunde man den 20. Februar se en Dødsannonce, hvori det kundgøres,

at „Vor kære Mand og Fader, Assistent Arvid Waltenstrøm er pludselig afgaaet ved Døden den 20. Februar“.

At noget saadant kunde hænde Stikkeren, var ikke overraskende for ærlige Mennesker, men det pikante ved Sagen er, at Waltenstrøm *lever* — i alt Fald mens disse Linjer skrives, — omend ikke i bedste Velgaaende, da samtlige hans opskræmte Kreditorer er styrtet til. — Om Gestapo-Pengene ogsaa dækker Dødsannoncen, vil Tiden vise.

Det er i Japan Skik og Brug, at man tilsender en Mand, der har paadraget sig sine Medmenneskers Foragt, en Dolk, saa han selv kan besørge Resten — Harakiri. Herhjemme har nogle Mennesker altsaa

fundet Tiden inde til at skabe en lignende — omend noget makaber — Tradition.

Eet kan disse Mennesker dog føle sig overbevist om. De vil ikke blive glemte, og naar vi om kort Tid gør Regnskabet op, vil der ikke blive givet Pardon. De bygger muligvis paa, at Tyskerne i Tide vil skærme dem mod Folkets retfærdige Vrede. Men deri vil de forregne sig. En Stikker er og bliver det foragteligste Væsen, der kan gaa paa to Ben.

Til alle ærlige Danskere ønsker vi at gentage: vær forsigtige! Ingen kan idag være forsigtige nok. Sig saa lidt som muligt til saa faa som muligt. Stol kun paa Folk, De har nøje og indgaaende Kendskab til.

Hjælp og understøt alle dem, som jages af Politi og Stikkere

Finland

Diskussionen om det nordiske Samarbejde er i de sidste Maaneder atter blusset op, ikke mindst paa finsk Initiativ. Tidspunktet for Genoplivelsen af denne Drøftelse kan siges at være mindre velvalgt, fordi man kun i Sverige er i Stand til at udtale sig frit, mens Finland er Vaabenfælle med den samme Nation, som undertrykker Danmark og Norge. Nogen jævnbyrdig Meningsudveksling kan derfor ikke finde Sted, men Tanken om nordisk Enhed har atter vist sig i Stand til at rejse en stærk Stemning for sig. Nu er Stemninger daarlige Værdimaalere, og det tjener i det lange Løb Sagen bedst, om vi danske i Bedømmelsen af Finlands Stilling i Norden indtager en lige saa realpolitisk Holdning som Finland selv indtager i sine udenrigspolitiske Dispositioner. Vor Opfattelse kan næppe udtrykkes klarere, end den norske Udenrigsminister i London, Trygve Lie, gjorde det i sin Nytaarstale: „Vi haaber paa venskabelige Forhold til et frit og demokratisk Finland.“

sagde han og tilføjede: „Nordens Frihed beror paa de Allieredes Sejr“.

Et frit og demokratisk Finland! Men et frit Finland vil sige et Land, der er befriet for tyske Tropper og for tysk Indflydelse, og et demokratisk Finland vil sige et Land, der har gennemført demokratiske Principper helt paa Linje med de øvrige nordiske Stater før denne Krig.

Man maa erindre, at det finske Demokrati ikke har saa dybe Rødder som vort. Landets frie Forfatning stammer fra 1918, da det fik sin Frihed og Selvstændighed af Sovjetunionen, men det er ikke mange Aar siden, nemlig 1927 til 1937, at man — dels under Lappobevægelsen, dels under Svinhufvuds Præsidentaar — gennemførte en Række antidemokratiske Foranstaltninger som Presse- og Mødecensur, Kommunistforbud, Begrænsning af Organisationsretten, Indskrænkning af kollektive Arbejdsoverenskomster osv. Og selv om man, efter at Kallio var blevet Præsident, har haft en Række demokratisk-sin-

dede Regeringer, er Udviklingen dog ikke ført op til de øvrige nordiske Landes demokratiske Styreformer. Og dertil kommer den udenom-parlamentariske Indflydelse, som fascistiske Elementer udøver. Ikke i Kraft af nogen større Basis i Befolkningen — det fascistiske Parti I. K. L. (Lappo) mønstrede ved sidste Valg kun 3 pCt. af Stemmerne — men i Kraft af, at store Dele af Officerskorpset og den akademiske Ungdom er nazistisk indstillet.

Diskussionen før Præsidentvalget viste, at disse Forhold staar store Dele af det fiiske Folk klart. Mere og mere aabenlyst kritiseredes den strenge Censur og Regeringen Rangells manglende Kontakt med den folkevalgte Rigsdag. Særlig samledes Kritiken mod Udenrigsministeren, Professor Wittings Person. Det er en Mand, der ikke i mange Aar havde beskæftiget sig med aktiv Politik, men som blev kaldt frem paa Arenaen paa Grund af sine stærke tyske Sympatier. Han er energisk gaaet ind for den tyske Storrumpolitik og den nazistiske Nyordning i Europa, samtidig med at han — meget logisk — har demonstreret sin Foragt for de demokratisk-parlamentariske Institutioner. Med andre Ord en Mand, der frembyder mange Lighedspunkter med vor egen Scavenius.

Den anden Hovedlinje i den fiiske Diskussion før Præsidentvalget var en stigende Bestræbelse for at opnaa Forstaaelse hos de Allierede. Mens man før satte sin Lid til en tysk Sejr, byggede man nu paa, at Finlands Frihed ifølge Atlanterhavsdeklarationens anden Artikel (om Folkenes Selvbestemmelsesret) ogsaa vil være sikret i Tilfælde af tysk Nederlag. Tydeligst fik disse Stemninger deres Udtryk i det socialdemokratiske Partiraads Udtalelse den 15. Februar, hvori det hævdedes aabenlyst, at Finlands Krig er uafhængig af Storkrigen, og at det staar Finland frit at afslutte Separatfred naarsomhelst.

I Tiden mellem Præsidentvalget og Udnævnelsen af den ny Regering synes imidlertid Censuren at have strammet sit Greb. Talen om Separatfred er forstummet, og selvom Udnævnelsen af Professor Linkomies til Statsminister nok viser en Bestræbelse for at opnaa et rigsdagstro Ministerium, lover den ikke nogen virkelig Nyorientering.

Man havde øjensynlig fra fiisk Side haabet paa større Støtte fra Allieret Hold, navnlig fra Amerika, hvor Sympatien dels skyldes den almindelige Indstilling for Landets Frihed, dels — mere konkret — at Finland er det eneste Land, der fuldt ud har tilbagebetalt U. S. A. sin Krigsgæld. Imidlertid udtalte Formanden for det amerikanske Senats udenrigspolitiske Udvalg, Tom Conally, den 15. Februar, at „denne Sympati ikke er saa grundfæstet, at den er uafhængig af Landets Politik. Finnerne har givet Tyskerne Forposter paa deres Jord, og vi kan derfor ikke for Alvor indrømme, at Finnerne alene forsvarer fiisk Jord. Fiiske Myndigheder har kundgjort at ville okkupere russisk Omraade, og med det Princip har vi intet tilfælles“.

Denne og tilsvarende engelske Udtalelser stillede Sagerne klart op for de fiiske Politikere. Fagerholms Forsikring om, at Regeringen aldrig havde anset et Storfinland som sit Krigsmaal, kunde altsaa ikke i de Allieredes Øjne afsvække Betydningen af den Dagsbetaling, Mannerheim udstedte den 11. Juli 1941, da Tropperne overskred Finlands gamle Grænser: „En ny Dag begynder“, sagde Marskallen, „Karelen rejser sig. Karelens Frihed og et stort Finland foresvæver os!“ Profetien vakte saa meget des større Beklagelse, som Mannerheim har megen Sympati i de Allieredes Lejr.

Men til disse internationale Vanskeligheder kommer den Kendsgerning, at tyske Tropper i stort Tal befinder sig i Landet, og at Landets Levnedsmiddelforsyning for en væsentlig Del opretholdes ved Tilførsler fra Tyskland og de okkuperede Stater. Ca. 75 pCt. af den fiiske Import i 1942 stammede fra Tyskland og 10 pCt. fra Danmark — for Levnedsmidler er Procentsatserne endnu større. Det er et Spørgsmaal, i hvor høj Grad de Allierede vilde kunne overtage disse Levnancer, og Udviklingen i det svensk-fiiske Handelssamkvem er ikke heller opmuntrende: den svenske Eksport er nu kun to Femtedele af Førkrigstidens, dels fordi Sverige af Frygt for In-

NAAR DE HAR LÆST BLADET,
GIV DET DA VIDERE TIL DERES
VENNER OG BEKENDTE — MEN
FORTÆL IKKE, HVOR DE FIK DET!

flation indskrænker Eksportkrediterne, dels fordi det ikke selv har meget at undvære.

Naar man tager i Betragtning baade Landets usikre demokratiske Forhold, dets Udmarvning under Krigen og Afhængighed af Tyskland, er det forstaaeligt, at det er svært at naa frem til en enig og utvetydig politisk Linje. — Vanskelighederne taarner sig op omkring den nye Regering, men man maa erkende, at de hidrører fra den 22. Juni 1941, da Hitler kunde erklære: „Finland marcherer ved Tysklands Side mod Sovjetrusland!“ Vi haaber ikke og vi tror ikke, at Finlands Beslutning den Dag vil blive skæbnesvanger, men vi tvivler

paa, at de Ofre, Sorger og Lidelser, Krigen har medført, vil bringe Landet større Fordele, end om det havde opretholdt en væbnet Neutralitet. Saalænge Finnerne er aktive Krigsdeltagere paa tysk Side, maa vi betragte deres Skæbne med samme Følelser, som naar engelske Bomber rammer uskyldige danske: Vi beklager dybt Ofrene, men forstaar, at de er nødvendige for en Allieret Sejr. Først naar den er vundet, kan der skabes et frit og demokratisk Finland. Og et saadant Finland rækker vi med Glæde Haanden i det nordiske Samarbejde, hvilke Former det saa end maa antage.

Et Ord til Industriens Folk

Det er blevet sagt, at den kvalificerede danske Arbejdskraft er eet af Landets vigtigste „Raastoffer“, og sikkert er det, at det altid har været danske Arbejders, Teknikeres og Ingeniørers Ærgerrighed at præstere det bedst mulige. Denne Ærgerrighed var det, der vandt os vor Position ude i Verden før Krigen. Og denne Ærgerrighed besjæler endnu talrige danske. En ung Ingeniør i Industrisyndikatet sagde fornylig: „Ja, Russerne og Englænderne kan sagtens, de kan afprøve hvert Vaaben med 300 Skud, men vi maa spare saadan, at vi kun maa afprøve med 3 Skud.“

En saadan Tankegang viser manglende Erkendelse af, at de Vaaben, de Skibe og

de Industriprodukter vi for Øjeblikket producerer, er Midler, vi som Slaver tvinges til at stille til Disposition for vore Undertrykkes, Nazisternes Kamp. Dette bør enhver Dansker holde sig for Øje. Gem Ærgerrigheden og „Pligttraskaben“ indtil vi virker for vor egen Sag igen. Lad os lære det, der ligger os saa fjernt, men som for Øjeblikket er vor eneste Mulighed: at arbejde daarligt og organisere slet. Selvom det vil være at gøre Vold paa os selv, naar vi saaledes bryder ned, hvad Generationer har opbygget, maa vi sætte en Ære i, at gøre Tingene saa ringe som muligt, saalænge det er Fjendens Sag, vi tjener med vort Arbejde!

Russerskræk

Den Røde Hærs og det russiske Folks Modstand mod Tyskerne har vakt Beundring i hele den antinazistiske Verden. Men man har, ihvert Fald herhjemme, Indtryk af, at Sympatien hos nogle er direkte proportional med Afstanden mellem Fronten og den tysk-russiske Grænse: Naar Sovjettropperne vinder frem, rejser Russerskrækken Hovedet. Det er da paa sin Plads at spørge, om der virkelig er Grund

til at vente, at Russerne efter et tysk Nederlag vil oversvømme vort Land. Alt taler derimod. For det første viser Historien, at Rusland aldrig har haft Interesse i at angribe Danmark. For det andet er Sovjetunionen i Kraft af sine naturlige Rigdomme og sin nyskabte Industri et Land der ikke har Brug for imperialistisk Politik. Det kan klare sig helt paa egen Haand og uden Adgang til Atlanterhavet. For det tredje vil Sejren blive vundet og Freds-

Læs Bladet og giv det snarest videre! — Sig ikke hvor De fik det!

betingelserne fastsat af de Allierede Nationer i Forening. Og endelig har Stalin erklæret i en Tale den 6. November 1941, der nylig — ifølge den engelske Radio — blev genoptrykt i PRAVDA, at Sovjetunionen hverken ønsker at undertrykke fremmede Folk eller paatvinge dem Kommunismen. Nu kan man mene om Stalin hvad man vil, men eet staar fast: Han plejer hellere at tie end at udgyde sig i Løfter og Profetier, han ikke kan staa ved.

Der er Grund til at understrege det andet Led i Stalins Erklæring, fordi Russerskrækken er kombineret med Kommunistkræk. Ingen ved endnu, hvilke Styreformere de europæiske Lande vil faa efter denne Krig, og som altid vil internationale Strømninger udøve deres Indflydelse paa dansk Politik. Men efter alt, hvad der er fremsat fra de Allierede Nationers Side,

har vi Grund til at vente, at Danmarks Befolkning efter Aksemagternes Nederlag faar Frihed til selv at vælge, af hvem og hvorledes Landet skal styres.

Russerskrækken har utvivlsomt Rødder fælles med tidligere Tidens Rædsel for en mystisk „gul Fare“, men man maa gøre sig klart, at den udklækkes, næres og understøttes af den tyske Propaganda, fordi den er Vand paa Nazisternes Mølle: den tjener til, at undergrave den enige Kamp mod Nazismen. Dette har man forstaaet i Norge, hvor Stalingrads Fald — ifølge svenske Blade — fejredes med begejstrede Demonstrationer trods Hirdens Indgriben og Overfald.

Lad os ogsaa paa dette Pnkt hale den tyske indirekte og direkte Propaganda frem ved Haarene og afsløre den i al dens Nøgenhed.

Til Efterfølgelse —

4. Febr. eksploderede nogle Bomber hos Glud og Marstrand, Rentemestervej, hvor der fabrikeres Granathylstre til Tyskerne. En Nazist angav de formentlige Ophavsmand med det Resultat, at alle Arbejderne gik i Strejke. Ogsaa G & M's Afdeling paa Amager blev lagt stille.

I Dagene 6.-8. Febr. blev der forsøgt Indbrud i Militærdepoterne ved Nyborg.

Den 7. Febr. eksploderede nogle Bomber dels i Fabriken „Nordic“, Roskildevej i Glostrup, dels i Fabriken „Carltorp“ samme Sted. Begge Fabriker arbejdede for Tyskerne.

5. Febr. fandt der et nyt Attentat Sted paa Banelinjen ved Snekkersten. Den 11. Febr. sprængtes Banelinjen mellem Vigerslev og Glostrup, og den 20. Febr. mellem Odense og Holmstrup. — Alle Steder eksploderede Bomberne umiddelbart før eller under tyske Transporttog.

13. Febr. nedbrændte Emdrup Dampvaskeri og 7 andre Virksomheder.

14. Febr. Storbrand paa Maskinfabriken

Skad Tyskerne overalt

— og paa alle Maader!

„Atlas“, paa Frederikshavn Jernstøberi & Maskinfabrik og Bombeeksplosion i Maskinfabriken „Atla“, Smedegade 19.

18. Febr. Brand i Ford-Garagerne i Kolding, hvor Tyskerne parkerer.

19. Febr. Bombeattentat mod Dansk Aluminiumsfabrik, Englandsvej.

24. Febr. sprængtes DSB's store Katastrofekan i Centralværkstederne, Kbhvn.

1. Marts Brand hos Skræderfirmaet Ernst Rasmussen, Pilestræde 45.

Herudover har der været forøvet Sabotage mod en hel Række mindre Virksomheder, der har set det som deres Opgave at arbejde for Tyskerne. — Vi har fra et navngivent Firma modtaget Anmodning om at dementere, at det arbejdede for Tyskerne. Ordrene kom fra danske Firmaer, men Varerne havnede hos Tyskerne, hvilket Firmaet er vidende om. Det spørger, om vi vil have, de skal lukke Virksomheden. — Ja, gør de det ikke selv, maa de være forberedt paa, at andre gør det for dem!

Logis, Mad og Viderebefordring!

Til Eftertanke

20 store danske Industrivirksomheder. — blandt dem F. L. Smith

— som hidtil troeligt har arbejdet for Tyskerne, har efter Bombardementet paa Sukkerfabriken og B & W anmodet om at blive fritaget for mere tysk Arbejde. De henviser til, at de ikke kan tage Risikoen for at faa deres Maskiner og Materiel ødelagt. Sagen beror nu i Industriraadet. Det er naturligvis udmærket, at d'Herrer ikke mere ønsker at arbejde for Landets Undertrykkere, men de tager fejl, hvis de tror, at de kan klare Frisag paa denne Maade. Om de fortsætter deres Virksomhed for Tyskerne eller opgiver den, vil ikke ændre Tallene paa deres Regnebræt. De maa finde paa noget andet, Hr. Minister Gunnar Larsen, dersom De nu i den ellefte Time vil forsøge at placere Dem paa Sejrherrernes Side. — Det bliver ikke let for Dem.

Hr. Eskelund har været meget ivrig for at faa Pressen til at slaa 3 Dødsdomme over Hollændere stort op. De var dømt for illegal Pressevirksomhed. Gør Dem ingen Anstrengelser, Hr. Eskelund — os skræmmer det ikke.

I Norge straffer man paastaede Mørklægningsforsyndelser ved at fratage de skyldige de elektriske Sikringer. En Embedsmandsfamilie maatte tilbringe Lørdag-Søndag i buldrende Mørke. Om Mandagen fik de Sikringerne udleveret, — men kort efter arriverede en Mand fra Belysningsvæsenet, som fjernede dem paany med Besked om, at de kunde hentes om 8 Dage.

Ingeniør Aage Bjørn Petersen af Firmaet A/S Christian Bjørn Petersen, Poul Ankersgade 2, var en af de første, der efter 9. April søgte Samarbejde med Tyskerne. Han har siden 1940 næsten udelukkende levet af Arbejde for Værnemagten og kører flot omkring i sin Bil paa tysk Benzin.

Pressensævnet har modtaget over 40 Klager over Blade, der har forbrudt sig ved at omtale de Rigsdagsvalg, som iflg. Grundloven skal afholdes inden April.

Den 27. Feb. indkaldte General Hanne-

ken de københavnske Redaktører til en Art Parade i Nyboder Skole, hvor d'Herrer i Retstilling (omtrent da) maatte paa-høre en Kundgørelse om, at Generalen ikke vil finde sig i mere Sabotage, og at Bladene maatte medvirke til, at denne Virksomhed standsedes. Derefter foldede Generalen sit Papir sammen, stak det i Lommen og forlod i March Lokalet.

Biskop Fuglsang Damgaard har skrevet et „Hyrdebrev“ til Professor Hallesby, Oslo, hvori han har udtalt sin Sympati for den norske Kirkes Kamp. Saa hidsig har Hr. Eskelund været for at undertrykke dette Brev, at end ikke vi er kommet i Besiddelse af det endnu da.

Faa Dage efter det famøse Rangeruheid i Helsingør, hvorved et Par tungt lastede Jernbanevogne styrtede i Havnen, skete der et nyt pinligt Rangeruheid. — Denne Gang var det imidlertid en tysk Kok, der stod paa Hovedet i Kaffegryden, fordi der rangeredes lidt haardt mod de to Kantinevogne, hvori han opererede. Alt Inventar knustes. Kokken kom paa Sygehuset, og Tyskerne raaber op om Sabotage, skønt det bevisligt skyldtes et hændeligt Uheld.

For nylig udbrød der Brand i nogle tyske Barakker i Struer. Mens Slukningsarbejdet stod paa, forsvandt Vandet pludseligt. Det viste sig, at der var lukket af for Brandhanen, — og nogen var gaaet med Nøglen.

Et Hold Arbejdere skulde bygge Barakker m. v. i Kalundborg. De medførte 30 Tromler Benzin til Blandemaskinerne, men da de skulde i Gang, viste det sig, at der var Vand i Benzinen. Saa kom der 30 nye Tromler, men i Mellemtiden var der kommet Sand i Blandemaskinernes Lejer, saa de brændte sammen, og medens de sørgede over dette Uheld, brændte alt det Tømmer, som Barakkerne skulde have været bygget af. Saa blev der sat tysk Vagt paa Stedet til at bevogte Ruinerne.

Hilsepligten mellem danske og tyske Menige er nu officielt afskaffet. Der var efterhaanden saa mange, der skulde straffes for ikke at hilse, at man ganske simpelt ikke kunde overkomme det.

Afsluttet 8. Marts.